NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. szeptember 17.[1]

C-312/14. sz. ügy

Banif Plus Bank Zrt.
kontra
Lantos Márton és Lantos Mártonné

(a Ráckevei Járásbíróság [Magyarország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Elfogadhatóság — Befektetővédelem — Deviza alapú kölcsönszerződés — A pénzügyi eszköz 2004/39/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 17. pontja szerinti fogalma — A befektetési szolgáltatás 2004/39 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 2. pontja szerinti fogalma — Azon körülmények, amelyek között az ilyen szolgáltatások nyújtójának meg kell vizsgálnia, hogy e szolgáltatások megfelelőek-e az ügyfél számára — Az e követelményeket sértő megállapodások érvényessége — A 2004/39 irányelv 51. cikke szerinti szankciók”

I – **Bevezetés**

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Ráckevei Járásbíróság (Magyarország) többek között a 2004/39 irányelv[2] hatálya alá tartozó eszközökre vonatkozóan kér útmutatást. Arra is választ kér, hogy az irányelv alapján fennáll-e az annak megvizsgálására vonatkozó kötelezettség, hogy a befektetési szolgáltatás és a pénzügyi termék megfelelő-e az egyéni ügyfelek számára. A Bíróságot ennek megválaszolására egy autóvásárlás finanszírozása céljából kötött deviza alapú kölcsön tárgyában folyó vitával összefüggésben kérték fel. Mivel azonban az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmazza a releváns ténybeli és nemzeti jogszabályi háttér ismertetését, véleményem szerint elfogadhatatlan.

2. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ugyanakkor olyan nehéz szociális és gazdasági problémát érint, amely sok tagállamban igen komoly gondot jelent. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat és az alapeljárás nem ad megfelelő alkalmat arra, hogy a Bíróság ebben a kérdésben továbbfejleszthesse ítélkezési gyakorlatát, mert erre nem a befektetővédelemre vonatkozó joggal, hanem inkább az uniós fogyasztói joggal és konkrétan a 2008/48[3] irányelvvel összefüggésben kerülhet sor.

1 — Eredeti nyelv: angol.

2 — A pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 263. o.).

3 — A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o., HL 2010. L 199., 40. o., HL 2011. L 234., 46. o.). Ezzel szemben a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 2014/17/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 60., 34. o.), amelynek egyik fejezete a devizahitelekről szól, egyértelműen nem alkalmazható a jelen ügyre.

II – **Jogszabályi háttér**

A – *Az uniós jog*

1. A 2004/39 irányelv

3. A 2004/39 irányelv (2) és (31) preambulumbekezdése a következőket tartalmazza:

„(2) Az elmúlt években egyre több befektető vált aktívvá a pénzügyi piacokon, akiknek egyre összetettebb és szélesebb körű szolgáltatásokat és eszközöket kínálnak. E fejleményekre tekintettel a közösségi jogi kereteknek le kell fedniük a befektető-központú tevékenységek teljes körét. E célból rendelkezni kell a befektetők magas szintű védelméhez szükséges összehangolás mértékéről, amely egyben lehetővé teszi a befektetési vállalkozásoknak, hogy a Közösség egységes piacot képező teljes területén szolgáltatást nyújtsanak a székhely szerinti tagállam felügyelete alapján. Az előzőkre tekintettel a 93/22/EGK irányelvet új irányelvnek kell felváltania.

[…]

(31) Ezen irányelv céljainak egyike a befektetők védelme. A befektetővédelmi intézkedéseket a befektetők egyes kategóriáinak (lakossági, szakmai és partner) sajátosságaihoz kell igazítani.”

4. A 2004/39 irányelv 1. cikke a következőket tartalmazza:

„(1) Ez az irányelv a befektetési vállalkozásokra és a szabályozott piacokra vonatkozik.

(2) A következő rendelkezéseket a 2000/12/EK irányelv alapján engedélyezett hitelintézetekre is alkalmazni kell, amennyiben azok egy vagy több befektetési szolgáltatást nyújtanak és/vagy befektetési tevékenységeket végeznek:

– […]

– a II. cím II. fejezete, kivéve a 23. cikk (2) bekezdésének második albekezdését,

– […].”

5. A 2004/39 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 2., 6. és 17. pontja a következő fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„2. »befektetési szolgáltatások és tevékenységek«: az I. melléklet C. szakaszában felsorolt eszközök bármelyikéhez kapcsolódó, az I. melléklet A. szakaszában felsorolt szolgáltatások és tevékenységek bármelyike;

[…]

»6. saját számlára történő kereskedés«: kereskedés saját tőke ellenében, amely egy vagy több pénzügyi eszközre irányuló ügylet megkötését eredményezi;

[…]

17. »pénzügyi eszköz«: az I. melléklet C. szakaszában meghatározott eszközök;”

6. A 2004/39 irányelv II. címének II. fejezete „Rendelkezések a befektetővédelem biztosítására” című 2. szakaszában tartalmazza az „Üzletvitelre vonatkozó magatartási szabályok befektetési szolgáltatás ügyfelek számára történő nyújtásakor” címet viselő 19. cikket. E cikk (4), (5) és (9) cikke a következőket tartalmazza:

„(4) Befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelési szolgáltatás nyújtásakor a befektetési vállalkozásnak be kell szereznie a szükséges információkat az ügyfél vagy potenciális ügyfél adott termék vagy szolgáltatás meghatározott fajtája szempontjából releváns befektetések terén meglévő ismereteiről és tapasztalatairól, pénzügyi helyzetéről és befektetési céljairól azért, hogy az ügyfél vagy a potenciális ügyfél számára alkalmas befektetési szolgáltatásokat és pénzügyi eszközöket ajánlhasson.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a befektetési vállalkozások a (4) bekezdésben említetteken kívüli befektetési szolgáltatások nyújtásakor kérjék meg az ügyfelet vagy potenciális ügyfelet, hogy tájékoztassa őket a felkínált vagy igényelt szolgáltatás vagy termék konkrét fajtája szempontjából lényeges, befektetési téren meglévő ismereteiről, illetve tapasztalatairól azért, hogy a befektetési vállalkozás felmérhesse, hogy a befektetési szolgáltatás vagy az ajánlott termék megfelelő-e az ügyfél számára.

Amennyiben a befektetési vállalkozás az előző albekezdés alapján kapott információ alapján úgy ítéli meg, hogy a termék vagy szolgáltatás nem megfelelő az ügyfél vagy potenciális ügyfél számára, a befektetési vállalkozásnak erre az ügyfelet vagy potenciális ügyfelet figyelmeztetnie kell. Az ilyen figyelmeztetés egységesített formátumban is kiadható.

Olyan esetekben, amikor az ügyfél vagy potenciális ügyfél úgy dönt, hogy nem adja meg az első albekezdésben említett tájékoztatást, vagy nem ad elegendő információt ismereteiről és tapasztalatairól, a befektetési vállalkozásnak figyelmeztetnie kell az ügyfelet vagy potenciális ügyfelet arra, hogy e döntése nem teszi lehetővé a vállalkozás számára annak megállapítását, hogy az előirányzott szolgáltatás vagy termék megfelelő-e az ügyfél számára. Az ilyen figyelmeztetés egységesített formátumban is kiadható.

[…]

(9) Azon esetekben, ha a befektetési szolgáltatást olyan pénzügyi termék részeként kínálják, amelyre az ügyfelek kockázatértékelése és/vagy a tájékoztatási kötelezettségek tekintetében már a közösségi jogszabályok vagy közös, a hitelintézetekre és fogyasztói hitelekre vonatkozó európai előírások rendelkezései vonatkoznak, az ilyen szolgáltatásra ezeken túlmenően nem vonatkoznak az e cikkben megállapított kötelezettségek.”

7. A 2004/39 irányelv 51. cikkének (1) bekezdése annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy meg lehessen hozni a szükséges közigazgatási intézkedéseket, illetve közigazgatási szankciókat lehessen kiszabni azon személyekkel szemben, akik felelősek az ezen irányelv végrehajtása során elfogadott rendelkezések be nem tartásáért. A tagállamok biztosítják, hogy az ilyen intézkedések hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek. [4]

8. Az I. melléklet az A. szakaszában felsorolt „[b]efektetési szolgáltatások és tevékenységek” a „[s]ajátszámlás kereskedést” is tartalmazzák. A B. szakaszban felsorolt kiegészítő szolgáltatások között szerepelnek a „Devizaszolgáltatások, amennyiben ezek befektetési szolgáltatások nyújtásához kapcsolódnak”. A C. szakaszban felsorolt pénzügyi eszközök között szerepelnek az „[é]rtékpapírokhoz,

4 — Ennek kimondása nem sérti az engedély visszavonására irányuló eljárást, illetve a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy büntetőjogi szankciót szabjanak ki.

devizákhoz, kamatlábakhoz vagy hozamokhoz kapcsolódó opciók, határidős ügyletek, swapügyletek, határidős kamatláb-megállapodások, valamint bármely más származtatott megállapodás, vagy más származtatott eszköz, pénzügyi index vagy pénzügyi intézkedés, ami természetben vagy készpénzben kiegyenlíthető”.

2. 2008/48 irányelv

9. A 2008/48 irányelv „Tárgy” című 1. cikke a következőket tartalmazza:

„Ezen irányelv célja a tagállamok fogyasztóknak nyújtott hitelekkel kapcsolatos megállapodásokra vonatkozó törvényei, rendeletei és közigazgatási eljárásai [helyesen: törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései] egyes aspektusainak összehangolása.”

10. A 2008/48 irányelv „Hatály” című 2. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) Ezt az irányelvet hitelmegállapodásokra kell alkalmazni.

(2) Ez az irányelv nem alkalmazandó a következőkre: […]

h) olyan hitelmegállapodások, amelyeket a pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott befektetési vállalkozásokkal vagy a 2006/48/EK irányelv 4. cikkében meghatározott hitelintézetekkel kötnek abból a célból, hogy egy befektető a 2004/39/EK irányelv I. mellékletének C. szakaszában felsorolt egy vagy több eszközhöz kapcsolódó ügyletet végrehajthasson, amennyiben a hitelt nyújtó befektetési vállalkozás vagy hitelintézet érintett az ügyletben;”

[…]

11. A 2008/48 irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikke így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

[…]

c) »hitelmegállapodás«: olyan megállapodás, amely alapján a hitelező a fogyasztónak hitelt nyújt vagy annak nyújtására ígéretet tesz halasztott fizetés, kölcsön vagy más, ezekhez hasonló pénzügyi megoldás formájában, azon megállapodások kivételével, amelyek folyamatos szolgáltatásnyújtásra vagy ugyanolyan jellegű áruk ugyanolyan mennyiségben történő folyamatos értékesítésére vonatkoznak, és amelyek esetében a fogyasztó az ilyen szolgáltatásokért vagy árukért azok rendelkezésre bocsátása időtartama alatt részletekben fizet;”

B – *A magyar jog*

12. A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvének [5] (a továbbiakban: Ptk.) 231. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Pénztartozást – ellenkező kikötés hiányában – a teljesítés helyén érvényben levő pénznemben kell megfizetni.

5 — A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. (Ptk.).

(2) Más pénznemben vagy aranyban meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam (ár) alapulvételével kell átszámítani.”

13. A Kúria, Magyarország legfelsőbb bírósága a 6/2013. számú PJE határozatban a nemzeti ítélkezési gyakorlat tekintetében kötelező érvényű jogi értelmezést adott a deviza alapú kölcsönszerződésekre vonatkozóan. A Kúria a Ptk. 231. cikke alapján a deviza alapú kölcsönszerződéseket devizaszerződéseknek minősítette. A jogegységi határozat szerint e devizaszerződések következtében devizatartozás áll fenn, ám a klasszikus devizaszerződéssel ellentétben (amely effektivitási kikötést tartalmaz a devizában történő teljesítésről) a deviza alapú kölcsönszerződésekben a devizát azon pénznemként határozzák meg, amelyben a fizetési kötelezettségeket teljesíteni kell, a tényleges kifizetések pénzneme viszont a forint. Következésképpen a Kúria az ügyletet úgy értelmezte, hogy a devizában nyilvántartott pénzáramlás fiktív, és a forintban történő pénzáramlás valós.

III – **A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

14. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban az áll, hogy „a Banif Plus Bank Zrt. pénzügyi intézmény (a továbbiakban: bank) a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. […] törvény 523. §-a alapján 2008. június hó 11. napján kelt deviza alapú kölcsönszerződést kötött az I. r. alperessel, aki magyar állampolgárságú ügyfél. A kölcsönszerződés tárgya a rendelkezésre bocsátandó pénzösszeg (szolgáltatás) és a törlesztőrészlet (ellenszolgáltatás) feltételeinek a meghatározása. A kölcsönszerződés a rendelkezései között deviz[ában nyilvántartott] fiktív pénzáramlás[ra] és forint[ban történő] valós pénzáramlás[ra] vonatkozó lényeges szerződési rendelkezéseket tartalmaz.”

15. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban továbbá az szerepel, hogy „a kölcsön nyújtásakor a bank a forintban folyósítandó kölcsönt előre meghatározott időpontban érvényes árfolyamon a Ptk. 231. §-a alapján átszámította devizára. [Ezt követően] az ügyfélre terhelt (nyilvántartott) devizát a bank a folyósításkori (devizavételi) kötési árfolyamon (azonnali árfolyamművelet) megvásárolta az ügyféltől, és ellenértékét forintban folyósította. [Később] a kölcsön törlesztés[ekor az ennek időpontjában érvényes devizaeladási] árfolyamon (törlesztéskori határidős árfolyamművelet) a bank a nyilvántartott devizát eladta az ügyfélnek forint ellenében ahhoz, hogy az [ügyfél] a devizában nyilvántartott törlesztési kötelezettségének devizában tudjon eleget tenni.”

16. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ehhez hozzáfűzi, hogy az alapeljárás tárgyát képező „deviza alapú kölcsönszerződés [kölcsönügyletben megtestesülő] pénzpiaci [tartalma] és [devizaárfolyam-műveletekben megtestesülő] esetleges tőkepiaci […] tartalma [a] pénzügyi eszkö[z] és [a pénzügyi eszközzel] végzett befektetési tevékenység [fogalmával kapcsolatos] értelmezési kérdése[ket vet] fel.”

17. A fenti körülmények között a nemzeti bíróság a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1. Pénzügyi eszköznek kell-e tekintetni a [2004/39 irányelv] 4. cikke (1) bekezdés[ének] 2. pontjában (befektetési szolgáltatások és tevékenységek) és 17. pontjában (pénzügyi eszköz), valamint [I. melléklete] C. szakasz[ának] 4. pontjában (deviza határidős ügylet, származtatott eszközök) foglalt meghatározások alapján, ha a deviza alapú kölcsönszerződés jogcímén forint átszámításával nyilvántartott devizával végzett folyósításkori azonnali és törlesztéskori határidős adásvételi (árfolyam-) ügyletet kínálnak az ügyfélnek, [ami] az ügyfelet illető kölcsönt a tőkepiac hatásaitól [és kockázataitól (árfolyamkockázat)] teszi függővé […]?

2. Befektetési szolgáltatásnak vagy tevékenység[nek] kell-e tekinteni a [2004/39 irányelv] 4. cikk[e] (1) bekezdés[ének] 6. pontja (saját számlára kereskedés), valamint I. melléklet[e] A. szakasz[ának] 3. pontja (sajátszámlás kereskedés) [szerinti] meghatározás alapján, ha a fenti első kérdésben foglalt pénzügyi eszközzel végeznek sajátszámlás kereskedési tevékenységet?

3. [A p]énzügyi intézmény köteles-e elvégezni [a 2004/39 irányelv] 19. cikk[ének] (4) és (5) bekezdésében előírt megfelelőségi vizsgálatot arra is figyelemmel, hogy a deviza határidős ügylet (származtatott eszköz) pénzügyi eszközre vonatkozó befektetési szolgáltatást más pénzügyi termék (kölcsön) részeként kínálták, és a származtatott eszköz önmagában is összetett pénzügyi eszköz. Az [i]rányelv 19. [c]ikk[e] (9) bekezdésének hatálya kizárható-e [arra tekintettel, hogy] mivel a kölcsönre és a pénzügyi eszközre vonatkozó ügyfélkockázatok alapvetően eltérnek, […] a származtatott eszközre vonatkozó ügyleti tartalom okán a megfelelőségi értékelés nélkülözhetetlennek mutatkozik?

4. [A 2004/39 irányelv] 19. [c]ikk[e] (4) és (5) bekezdésének megkerülése a bank és az ügyfél között létrejött kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását vonja-e maga után?”

18. Írásbeli észrevételt nyújtottak be az alperesek, Lantos Márton és Lantos Mártonné, a magyar, a német, a lengyel kormány, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság. Tárgyalás megtartására nem került sor.

IV – **Elfogadhatóság**

19. Véleményem szerint az előzetes döntéshozatalra utaló határozat az alábbi okok miatt elfogadhatatlan.

20. Emlékeztetni szeretnék arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt információknak lehetővé kell tenniük, hogy a Bíróság, a tagállamok és az észrevételek előterjesztésére jogosult egyéb érdekeltek pontosan megérthessék az alapeljárás ténybeli és jogi hátterét, és meg kell jelölniük azon okokat, amelyek arra indították a nemzeti bíróságot, hogy felvesse az uniós jog értelmezésének kérdését, és amelyek alapján szükségesnek tartotta előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszteni a kérdését. Fontos kiemelni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információknak nem csupán azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság hasznos válaszokat adhasson, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai és az egyéb érdekeltek a Bíróság alapokmányának 23. cikke értelmében észrevételeket terjeszthessenek elő. [6]

21. Ezek az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára vonatkozó követelmények kifejezetten szerepelnek az eljárási szabályzat 94. cikkében, és tükröződnek az Európai Unió Bírósága által a nemzeti bíróságok számára az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozóan megfogalmazott ajánlásokban [7] is. Az ajánlásoknak különösen a 22. pontjából kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek „tömörnek, de kellően teljesnek kell lennie, és tartalmaznia kell valamennyi releváns adatot annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bíróság, valamint az észrevételek előterjesztésére jogosult érdekeltek *pontosan megérthessék* az alapeljárás ténybeli és jogi hátterét” (kiemelés tőlem).

22. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szolgál a Bíróság előtti eljárás alapjául. Ezért elengedhetetlen, hogy a nemzeti bíróság magában az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtse az alapeljárás ténybeli és jogszabályi hátterét, és legalább minimális magyarázatot adjon az értelmezni kért uniós rendelkezések kiválasztásának okaira, valamint az e rendelkezések és az előtte

6 — Lásd: Herrenknecht-végzés, C-366/14, EU:C:2014:2353, 14., 15. és 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

7 — HL 2012. C 338., 1. o.

folyamatban lévő jogvitára alkalmazandó nemzeti jogszabályok közötti kapcsolatra.[8] A Bíróság kimondta, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek „szigorúan” tiszteletben tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára vonatkozó követelményeket,[9] ám véleményem szerint az alapeljárásban szereplő előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tesz eleget ennek.

23. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő hézagos információkat a jelen indítvány 14–16. pontja tartalmazza.[10] Az előzetes döntéshozatal iránti kérdések érdemi megválaszolásához szükséges tényadatok nagy része tehát hiányzik az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból. Itt például a konkrét vitatott szerződéses rendelkezésekre és annak a folyamatnak a részletes leírására gondolok, amely a felek között a jogaikra és kötelezettségeikre vonatkozó perhez vezetett.[11] Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat még arra vonatkozóan sem tartalmaz információt, hogy milyen devizában kötötték a szerződést.[12]

24. A Bizottság írásbeli észrevételeiben előadja, hogy tanulmányozta a nemzeti bíróság előtti peranyagot, így a ténybeli hiányosságokat sikerült részben pótolnia. A peranyagot a tagállamoknak azonban nem küldték meg. A tagállamoknak az előzetes döntéshozatalra utaló határozat és a fogyasztói devizakölcsönökről szerzett általános ismeretek alapján kellett eldönteniük, hogy részt vesznek-e az eljárásban.

25. Ezen túlmenően – ahogyan erre írásbeli észrevételeiben több kormány rámutatott – a közölt tények helyenként nem érthetők. Ez problémát okoz az előzetes döntéshozatalra utalt kérdések összefüggéseit illetően.

26. Először is a magyar kormány rámutat arra, hogy a nemzeti bíróság úgy hivatkozik befektetési hitelre és devizaswap ügyletekre vonatkozó nemzeti jogszabályokra, hogy közben nem tisztázza, hogy a szóban forgó megállapodás e kategóriák valamelyikébe tartozik-e. A német kormány továbbá arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat úgy fogalmaz, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés lényege a folyósításkori azonnali és a törlesztéskori határidős adásvételi ügylet. A német kormány szerint nem világos, hogy a kérdést előterjesztő bíróság miért gondolja úgy, hogy határidős adásvételről van szó, ha azt fejti ki, hogy a visszafizetés időpontjában érvényes árfolyam alkalmazandó. A magyar kormánynak is nehézségei támadtak annak megértésével kapcsolatban, hogy a nemzeti bíróság szerint a felek közötti megállapodást (tőzsdén kívüli) deviza-határidős ügyletnek tekinti-e, vagy csak e fogalommeghatározás jogszabályi alapjaira utal.[13]

27. Másodszor, az ellentmondásosság és ténybeli hiányosságok miatt a Bíróságnak nincsen megfelelő alapja annak eldöntésére, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett intézkedés „pénzügyi eszköznek” minősül-e a 2004/39 irányelv alkalmazásában. Miként Németország és az Egyesült Királyság írásbeli észrevételeiben rámutatott, a bank és az adós között létrejött ügylet fajtáját illetően nem egyértelmű, és helyenként ellentmondásos a leírás. A német kormány hozzáfűzi ehhez, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat néhol azt a benyomást kelti, hogy a devizaeladás és

8 — Talasca-végzés (C-19/14, EU:C:2014:2049), 20. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

9 — Uo., 21. pont.

10 — A teljesség kedvéért hozzáteszem, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzés tartalmaz rövid ismertetést a feleknek a szóban forgó jogi probléma tekintetében eltérő véleményéről, benne igen rövid utalást arra, hogy ellentétes álláspontot vannak a 2004/39 irányelv alkalmazhatóságát illetően. Néhány, nyilvánvalóan releváns magyar jogszabály kivonata is szerepel az iratban, ám más nem.

11 — Az adósok észrevételei alapján úgy tűnik, hogy az alapeljárás a banknak történő kölcsönvisszafizetésre vonatkozik. Lantos Márton a főkötelezett, de a bank a házastársakat a házastársi közös vagyonon fennálló hitel miatt egyetemlegesen terhelő felelősségre vonatkozó nemzeti jogszabályok alapján Lantos Mártonnét is perbevonta. Az alperesek észrevételei is tartalmazzák a szerződéses feltételek ismertetését és a kölcsönszerződés vonatkozó kikötéseinek rövid kifejtését. Az utóbbi az adósok írásbeli észrevételeihez csatolt mellékletben szerepel.

12 — Bár az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem szolgál információval a szóban forgó devizát illetően, az írásbeli észrevételek szerint a megállapodásokat svájci frankban kötötték.

13 — Én személy szerint nem igazán értem, hogy miért volt az adósoknak szüksége kölcsönre, ha abban a helyzetben voltak, hogy az adott összeget svájci frankban el tudták adni a banknak. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban az áll, hogy „[Ezt követően] [ezt a] devizát a bank […] megvásárolta az ügyféltől”. A Bizottság azonban a nemzeti peranyag alapján ismerteti, hogy a kölcsönt svájci frankban nyújtották, de magyar forintban fizették ki, és abban is kellett visszafizetni. Az adósok által előterjesztett észrevételek szerint a szóban forgó konstrukció legalábbis részben svájci frankban történő befektetési eszköznek minősül.

-vásárlás megtörtént, ugyanakkor devizában történt fiktív pénzáramlásról is szó esik. Nem világos, hogy milyen deviza-adásvételre és pénzáramlásra került valóban sor. Az Egyesült Királyság szerint nem egyértelmű, hogy a megállapodás két külön eszközből vagy egy hibridből áll, és hogy valóban egy azonnali és egy határidős ügylet kombinációjáról, nem pedig két azonnali ügylet kombinációjáról van szó.

28. Nem világos továbbá az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban hivatkozott nemzeti rendelkezések relevanciája, mivel a határozat nem tartalmaz magyarázatot arra vonatkozóan, hogy azok tartalmilag hogyan kapcsolódnak a releváns uniós jogi előírásokhoz. Ezért azok számára, akik a magyar jogról nem rendelkeznek beható ismeretekkel, nehezen érthető a hivatkozás. [14]

29. Végül az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban található információk elégtelensége miatt nem válaszolható meg az a kérdés, hogy a bank köteles-e lefolytatni a 2004/39 irányelv 19. cikkének (4) és (5) bekezdésében előírt megfelelőségi vizsgálatot, vagy ugyanezen irányelv 19. cikkének (9) bekezdése alapján mentesítve van e kötelezettség alól. A Bíróságnak ebben az esetben azt kell megállapítania, hogy a 2004/39 irányelvet, vagy pedig más, fogyasztóvédelemre irányuló uniós jogi eszközt kell alkalmazni. Ahogyan az alábbi fejtegetésekből kiderül, a rendelkezésre álló információk alapján nekem az a benyomásom, hogy a szóban forgó jogvita nem annyira a 2004/39 irányelv alkalmazási körébe, mint inkább a 2008/48 irányelv szabályozása alá tartozik. Megjegyzem továbbá, hogy a befektetési hitelekre a 2004/39 irányelvet átültető nemzeti jogszabályokat kell alkalmazni. [15] Másfelől a befektetési hitelek nem esnek a 2008/48 irányelv hatálya alá, ám a 2004/39 irányelv sem sorolja őket a pénzügyi szolgáltatások és pénzügyi eszközök körébe. Ezek alapján nem hiszem, hogy a Bíróság elegendő információval rendelkezne ahhoz, hogy a harmadik kérdést megválaszolja.

V – **Elemzés**

A – *Előzetes észrevételek*

30. Arra az esetre, ha a Bíróság mégis elfogadhatónak nyilvánítja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket, röviden kitérek azokra a jogi problémákra, amelyek véleményem szerint relevánsak lehetnek a kérdések megválaszolásához.

31. Elsőként e célból azt a feltevést veszem alapul, hogy az ügy természetes személynek – konkrétan fogyasztónak – nyújtott deviza alapú kölcsönszerződésre vonatkozik. Az alapeljárás alperesei által előterjesztett írásbeli észrevételekből valóban kitűnik, hogy a kölcsönszerződés célja autóvásárlás finanszírozása volt. [16]

32. Emlékeztetnék arra, hogy Wahl főtanácsnok a Kásler és Káslerné Rábai ügyben (C-26/13, EU:C:2014:85, 1. pont) kifejtette, hogy a „jelen ügy a külföldi pénznemben meghatározott fogyasztói hitelszerződések kínálatával kapcsolatos. Az ilyen típusú szerződések igénybevétele, amely az Európai Unió egyes tagállamaiban viszonylag elterjedt gyakorlat, és amelyet az általában alkalmazott kamatoknál alacsonyabb kamatai miatt első ránézésre vonzónak ítélhetnek meg a kölcsönvevők, a 2000-es évek végén bekövetkezett nemzetközi pénzügyi válságot követően egyes valutáknak az érintett külföldi valutához (nevezetesen a svájci frankhoz) viszonyított erős leértékelődése miatt problémássá

14 — Szeretném megjegyezni, hogy a Magyarország által előterjesztett írásbeli észrevételek részletesebben ismertetik a jogszabályi hátteret, mint az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, a magyar kormány azonban elfogadhatatlannak tartja az előzetes döntéshozatalra utalást többek között azért, mert nem világos, hogy az abban hivatkozott nemzeti rendelkezések mennyiben relevánsak.

15 — Lásd a 2004/39 irányelvet a magyar jogba átültető 2007. évi CXXXVIII. törvény 4. cikkének 6. pontját, amely 2007. december 1-jén lépett hatályba (a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény).

16 — Az alapeljárás alperesei által előterjesztett írásbeli észrevételekben az szerepel, hogy Lantos Márton 2008. június 11-én gépjárművásárlás finanszírozása céljából svájci frank alapú fogyasztói hitelszerződést kötött a bankkal.

vált számos magánszemély számára. E magánszemélyek olyan helyzetbe kerültek, hogy hazai pénznemben meghatározott, jóval magasabb havi részleteket kell fizetniük, mint amit akkor kellett volna, ha azokat még mindig a régi, a kölcsön folyósítása időpontjában alkalmazandó átváltási árfolyam alapján kellene kiszámítani. A tapasztalható kiábrándulás akkora volt, hogy az közvetetten jelentős mértékben érintette egyes tagállamok bankszektorát.” [17]

33. A magyar jogalkotó a magyar háztartások megnövekedett adósságterhére válaszul olyan jogszabálycsomagot vezetett be, amely elsősorban az eladósodott lakástulajdonosok védelmére irányult. Az elfogadott intézkedések többek között lehetővé tették a devizaadósságok államilag támogatott program keretében, kedvezményes rögzített árfolyamon történő végtörlesztését és előírták a deviza alapú jelzálogkölcsön kötelező átváltását. Az intézkedések továbbá korlátozták a lakóingatlanok jelzálogfedezetként történő bevonását, kamattámogatású forinthiteleket biztosítottak, és szociális támogatást nyújtottak a devizahitel-törlesztés elmaradása miatt kilakoltatással fenyegetett adósoknak. [18]

34. Másodikként érdemes felidézni a pénzügyi kötelezettségek jogának alapvető fogalmait, nevezetesen a pénzügyi kötelezettség mértékét meghatározó *elszámolási pénznem* és a teljesítés módját meghatározó *fizetési pénznem* fogalmát. [19] A hitelező azáltal, hogy a pénznem kikötése révén az elszámolási pénznemet elválasztja a fizetési pénznemtől, a külföldi, illetve belföldi fizetési pénznem leértékelésének kockázatát az adósra háríthatja, aki egyúttal alacsonyabb nominális kamatban részesül. Ez az oka annak, hogy a deviza alapú hitelek széles körben elterjedtek a tagállamokban. A pénznem kikötésével az adós meghatározatlan, ám meghatározható pénzösszeg fizetésére vállal kötelezettséget. Ugyanakkor olyan pénzügyi kötelezettséggel állunk szemben, amely kiegyenlíthető a megfelelő pénzösszeg fizetési pénznemben történő kifizetésével. [20]

35. A fentiek alapján a jelen tényállás mellett nyilvánvalóan bank által fogyasztó részére adott kölcsönről van szó, amelyben a megállapodás szerinti elszámolási pénznem a svájci frank – ennek értéke határozza meg a kölcsön tőkeösszegét és a törlesztőrészleteket –, a fizetési pénznem pedig a magyar forint.

B – *A pénzügyi eszköz és a befektetési szolgáltatás fogalma (első és második kérdés)*

36. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a kérdést előterjesztő bíróság azon az álláspontón van, hogy a szóban forgó, svájci frankban történt fiktív pénzáramlás pénzügyi eszköznek, ebben az esetben nyilvánvalóan olyan származtatott eszköznek minősül, mint a bank és az ügyfél között létrejött deviza határidős ügylet, amelynél a bank saját számlára és egyértelműen tőzsdén kívüli forgalomban [21] vagy hasonló keretek között járt el.

17 — Wahl főtanácsnok (az indítvány 2. lábjegyzetében) kifejtette továbbá, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint a magyar háztartásoknak a Magyar Nemzeti Bank 2012. második negyedévre vonatkozó adatai alapján a bruttó nemzeti termék (GNP) 32,56%-át kitevő hiteltartozása van a pénzügyi szolgáltatók felé, ebből a GNP 18,54%-át, vagyis 5289 milliárd HUF-ot tesznek ki a per tárgyát is képező devizaalapú hitelek, mint amilyenről a Kásler-ügyben is szó van. Ami konkrétan a svájci frankban meghatározott hiteleket illeti, nemcsak Magyarországon kínálták e hiteleket széles körben, hanem más tagállamokban, többek között Lengyelországban és Horvátországban is.

18 — Lásd többek között a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvényt, az otthonteremtési kamattámogatásról szóló 341/2011 kormányrendeletet és a kedvezményes árfolyamkorlátot előíró CLXXIII. törvényt.

19 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, Proctor, Ch., Kleiner, C. és Mohs, Fl. (szerk.), hetedik kiadás (Oxford University Press, Oxford 2012), 127. o.

20 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, 104. o. A 2014/17 irányelv 4. cikkének 28. pontjában foglalt meghatározás szerint „devizahitel” az olyan hitelmegállapodás, amely esetében a hitel pénzneme eltér attól a pénznemtől, amelyben a fogyasztó a hitel visszafizetéséhez felhasználandó jövedelmét szerzi, illetve a törlesztéshez felhasználandó vagyonát tartja, vagy pénzneme eltér a fogyasztó állandó lakóhelye szerinti tagállam pénznemétől.

21 — Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat több, tőzsdén kívüli deviza határidős ügyletre vonatkozó nemzeti jogszabályra hivatkozik.

37. Itt egy lényeges megállapítást kell tennem. A 2004/39 irányelv célja a befektetők védelme.[22] Az irányelv értelmében befektető az a személy, aki saját tőkéjét vagy kölcsöntőkéjét jövedelemszerzés céljából vagy legalábbis a tőkeérték védelme céljából pénzügyi eszközbe fekteti be vagy szándékozik befektetni. A peranyagból kitűnik, hogy az ügyfél nem tőkét akart befektetni, hanem tartós fogyasztási cikk, történetesen egy autó vásárlásának a finanszírozásához szükséges összeget kívánta kölcsönkérni a banktól. Nem vagyok meggyőződve arról, hogy – már ha az adósok az írásbeli észrevételeikben ezzel kívánnak érvelni – ez valamelyik fél részétől svájci frankban való befektetésnek minősült volna. Jóllehet a jogvita eldöntése szempontjából jogilag nem döntő, véleményem szerint a 2004/39 irányelv szerinti befektetővédelem nem terjed ki olyan helyzetekre, amelyekben fogyasztók – a közgazdasági értelemben megtakarítási formának minősülő befektetésekkel ellentétben – fogyasztást finanszíroznak.

38. Mindazonáltal az a benyomásom, hogy a kérdést előterjesztő bíróság és az alapeljárás alperese abból indul ki, hogy a 2004/39 irányelv I. melléklete C. szakaszának 4. pontja értelmében származtatott ügyletnek minősülő deviza-határidős ügyletről van szó.[23] Véleményem szerint ez a megközelítés az alábbiakban részletezett okokból jogilag nem tartható.

39. Emlékeztetni szeretnék arra, hogy a 2004/39 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 2. pontja szerint „befektetési szolgáltatások és tevékenységek” az I. melléklet C. szakaszában felsorolt eszközök bármelyikéhez kapcsolódó, az I. melléklet A. szakaszában felsorolt szolgáltatások és tevékenységek bármelyike. A 2004/39 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 6. pontja szerint a „saját számlára történő kereskedés” kereskedés saját tőke ellenében, amely egy vagy több pénzügyi eszközre irányuló ügylet megkötését eredményezi. A 4. cikk (1) bekezdésének 17. pontja szerint „pénzügyi eszköznek” az I. melléklet C. szakaszában meghatározott eszközök minősülnek.

40. A 2004/39 irányelvnek egy olyan rendelkezése van, nevezetesen az irányelv I. melléklete C. szakaszának 4. pontja, amelynek a hatálya alá tartozhat a szóban forgó megállapodás (fogyasztónak nyújtott deviza alapú kölcsönszerződés vagy annak határidős ügyleti eleme, ha az a kölcsöntől jogilag elválasztható). E pont értelmében pénzügyi eszköznek a következők minősülnek: „[é]rtékpapírokhoz, devizákhoz, kamatlábakhoz vagy hozamokhoz kapcsolódó opciók, határidős ügyletek, swapügyletek, határidős kamatláb-megállapodások, valamint bármely más származtatott megállapodás, *vagy más származtatott eszköz*, pénzügyi index vagy pénzügyi intézkedés, ami [helyesen: amely] természetben vagy készpénzben kiegyenlíthető” (kiemelés tőlem).

41. Álláspontom szerint nem szükséges megvizsgálni, hogy az irányelv I. melléklete C. szakaszának 4. pontjában felsoroltak közül pontosan melyik kategóriába tartozik a szóban forgó pénzügyi megállapodás. Ezek közül mindegyik származtatott szerződés vagy eszköz, származtatott eszköznek pedig – ahogyan erre Lengyelország az írásbeli észrevételeiben rámutatott – azok az eszközök tekinthetők, amelyek fedezeti vagy spekulatív célokra használhatók, mert az ügylet alapjául szolgáló eszköz *jövőbeni árát, árfolyamát vagy értékét előre meghatározzák*.[24]

22 — Lásd a 2004/39 irányelv (2) és (31) preambulumbekezdését.

23 — Lásd a fenti 16. pontot. Az alapeljárás alperesei továbbá arra hivatkoznak, hogy a megállapodás olyan vegyes szerződést tartalmaz, amely egyfelől kölcsönt, másfelől deviza határidős ügyletet és árfolyamkockázat-átruházást foglal magában; az utóbbi két elem pénzügyi eszközre vonatkozó pénzügyi szolgáltatásnak minősül.

24 — Miként Németország megjegyzi, a származtatott eszközöknek nincsen egységes, jogilag kötelező uniós jogi meghatározása, több uniós jogi eszköz is utal azonban erre a fogalomra. A Nemzetközi Valutaalap által elfogadott fogalommeghatározások szerint például „a származtatott pénzügyi eszközöknek két fő csoportját különböztetjük meg. A határidős ügyletben, amely nincsen feltételhez kötve, a felek arra szerződnek, hogy egy reál vagy pénzügyi eszköz meghatározott mennyiségét egy meghatározott időpontban, a szerződésben megállapított áron (bázisár) kicserélik egymással. Az opciós ügyletnél a vevő arra szerez jogot az eladótól, hogy egy ügylet alapjául szolgáló, meghatározott eszközt bázisáron, meghatározott időpontban vagy azelőtt megvásároljon vagy eladjon (attól függően, hogy vételi vagy eladási opcióról van-e szó). A származtatott pénzügyi eszközöknél – a hitelfinanszírozási eszközökkel ellentétben – nem keletkezik befektetésből származó jövedelem, és nincsen visszafizetendő tőkeösszeg sem.” *Financial Derivatives. A Supplement to the fifth edition (1993) of the Balance of Payments Manual* [Pénzügyi derivatívák. Az IMF fizetési mérlegre vonatkozó kézikönyve ötödik kiadásának (1993) kiegészítése]. International Monetary Fund [Nemzetközi Valutaalap], 2000. Elérhető ezen a linken: http://www.imf.org/external/pubs/ft/fd/2000/finder.pdf.

42. Így fennáll annak lehetősége is, hogy az ügylet alapjául szolgáló eszköz aktuális ára, árfolyama vagy értéke eltér a jövőbenitől. Ez a körülmény a származtatott eszközben önálló gazdasági értéket keletkeztet, amely eltér az olyan szerződésektől, amelyeknél csupán az alapul szolgáló eszközre vonatkozó ügylet jövőbeni időpontban, a teljesítés napján fennálló tényleges értékén történő végrehajtása szükséges. [25]

43. Az alapeljárásban szereplő kölcsönben foglalt devizamegállapodás szerint a svájci frank alapú pénzadósságot magyar forintban, a kölcsön, illetve a törlesztőrészletek visszafizetésének időpontjában érvényes árfolyamon kell törleszteni. A megállapodás a svájci frank aktuális napi árfolyamához való kapcsolás miatt nélkülözi a határidős ügyleti jelleget. A megállapodás vélelmezett határidős ügyleti része ugyanis nem képvisel különböző jogi vagy gazdasági értéket a kölcsönszerződés egészéhez képest. [26] Ahogyan Németország helyesen megjegyzi, lényegében a deviza alapú adósság törlesztése nemzeti valutában, de a fizetés napján érvényes árfolyamon történik, és ezért nem különbözik a klasszikus deviza alapú kölcsönszerződéstől.

44. Valóban úgy tűnik, hogy az állítólagos határidős ügylet csupán olyan, a kölcsönre alkalmazandó devizakikötés bonyolult kialakítása, amely a nemzeti valuta leértékelésének kockázatát a hitelezőről az adósra viszi át. [27]

45. A második kérdést illetően emlékeztetni szeretnék arra, hogy a 2004/39 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 2. pontja alapján „befektetési szolgáltatások és tevékenységeknek” az I. melléklet C. szakaszában felsorolt eszközök bármelyikéhez kapcsolódó, az I. melléklet A. szakaszában felsorolt szolgáltatások és tevékenységek bármelyike minősül. Így mivel a fenti okokból a 2004/39 irányelv I. mellékletének C. szakasza értelmében nincsen szó pénzügyi eszközről, a melléklet A. szakasza sem alkalmazható. Következésképpen maga az irányelv sem alkalmazható.

46. Ezért amennyiben az első és a második kérdést meg kell válaszolni, azt véleményem szerint oly módon kell, hogy a devizában nyilvántartott, de a fizetés napján érvényes árfolyamon számított nemzeti valutában kifizetett és törlesztendő kölcsön sem egészében véve, sem egyes elemeit tekintve nem minősül a 2004/39 irányelv értelmében véve pénzügyi eszköznek vagy pénzügyi szolgáltatásnak, következésképpen az irányelv nem alkalmazható a megállapodásra.

C – A 2004/39 irányelv 19. cikke (9) bekezdésének értelmezése (harmadik kérdés)

47. A harmadik kérdés arra irányul, hogy fennáll-e a pénzügyi intézmény részéről a 2004/39 irányelv 19. cikkének (4) és (5) bekezdésében előírt megfelelőségi vizsgálat lefolytatására vonatkozó kötelezettség. E kötelezettség – a kérdés szerint – szükségszerűen fennáll abban az esetben, ha a befektetési szolgáltatást egy másik pénzügyi termék (nevezetesen kölcsönszerződés) részeként kínálják. Miként fentebb már kifejtettem, álláspontom szerint jogilag téves a megállapodás ilyen besorolása, és az irányelv nem alkalmazható az alapeljárásban szereplő tényállásra.

25 — Ha A 100 000 euró (elszámolási pénznem) kölcsönt nyújt B-nek, amely a fizetés napján érvényes árfolyamon számított dollárban (fizetési pénznem) fizethető vissza, akkor B-nek 100 000 USD-t kell visszafizetnie, ha az azon a napon érvényes árfolyam 1 USD/EUR, de 120 000 USD-t, ha az árfolyam 1,2 USD/EUR. Ha A és B a kölcsönszerződésben kiköti, hogy a visszafizetésre alkalmazandó árfolyam az adott napon érvényes árfolyamtól függetlenül 1,2 USD/EUR legyen, ami jogi értelemben deviza határidős ügyletnek felel meg, akkor a deviza-határidős ügyletre vonatkozó kikötés értéke a visszafizetés napján 0 dollár, ha az aktuális árfolyam 1,2 USD/EUR (mert 100 000 EUR 120 000 USD-nek felel meg). Ha azonban az adott napon az árfolyam 1 USD/EUR, akkor a határidős ügyleti elem 20 000 EUR/USD külön értékkel bír, mert a hitelező a 100 000 euró tőkeösszegen felül (amely az adós által fizetendő 100 000 USD-nek felel meg) még további 20 000 USD-t (amely euróban ugyanennyinek felel meg) is kap, amely a rögzített és az aktuális árfolyam közötti különbségből ered.

26 — Feltételezve, hogy nem korlátozzák a tőkemozgásokat, és nincsenek valutaellenőrzések.

27 — Ez nem biztosítja azonban a hitelezőt az adott külföldi pénznemnek a nemzeti valutával szembeni leértékelésével szemben.

48. A nemzeti bíróság kérdése továbbá arra irányul, hogy alkalmazandó-e a 2004/39 irányelv 19. cikkének (9) bekezdése. A 2004/39 irányelv 19. cikkének (9) bekezdése alapján amennyiben a befektetési szolgáltatásokra „már a közösségi jogszabályok vagy közös, [az adott területre] vonatkozó európai előírások rendelkezései vonatkoznak", a 19. cikk nem alkalmazható. A harmadik kérdés szerint mivel a kölcsönre és a pénzügyi eszközre vonatkozó ügyfélkockázatok alapvetően eltérnek, a származtatott eszközre vonatkozó ügyleti tartalom okán a megfelelőségi értékelés nélkülözhetetlennek mutatkozik. Ez a kérdés is azon a fentebb kifejtett, pénzügyi eszköz fennállására vonatkozó feltevésen alapszik, amellyel nem értek egyet.

49. Ezen okokból a Bíróságnak nem szükséges megválaszolnia az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket. Másodlagosan azonban a következő észrevételeket kívánom tenni.

50. A Bíróság a Genil 48 és Comercial Hostelera de Grandes Vinos ítéletben (C-604/11, EU:C:2013:344, 48. pont) kimondta, hogy „a 2004/39 irányelv 19. cikkének (9) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy *egyrészről* valamely befektetési szolgáltatást csak akkor nyújtanak valamely pénzügyi termék részeként, ha az e pénzügyi termék szerves részét képezi, amikor azt az ügyfélnek kínálják, *másrészről* pedig ahhoz, hogy e szolgáltatásra ne vonatkozzanak a hivatkozott 19. cikkben előírt kötelezettségek, az e rendelkezés által hivatkozott uniós szabályozásnak és közös európai normáknak lehetővé kell tenniük az ügyfelek kockázatainak értékelését, és/vagy olyan, az ügyfelek tájékoztatásra vonatkozó követelményeket kell tartalmazniuk, amelyek vonatkoznak a szóban forgó pénzügyi termék szerves részét képező befektetési szolgáltatásra is" (kiemelés tőlem).

51. A jelen ügyben mindkét feltétel teljesül. *Egyrészről*, az állítólagos deviza határidős szerződés a kölcsönszerződés szerves részét képezte, amikor azt az ügyfélnek nyújtották. Hangsúlyozom, hogy a kölcsön célja autóvásárlás finanszírozása volt, amely körülmény miatt ez a szerződés fogyasztói hitelszerződésnek minősül. Következésképpen nem szükséges megvitatni, hogy az olyan kölcsönök, amelyeket befektetési célból pénzügyi eszközben nyújtanak, közvetlenül vagy analógia útján a 2004/39 irányelv hatálya alá tartoznak-e.

52. Másrészről, a fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2008/48 irányelv meghatározza a szóban forgó kölcsönszerződésre vonatkozó tájékoztatási követelményeket.[28] A pénzügyi intézmény ezért köteles az ügyfeleknek tájékoztatást adni a deviza alapú kötelezettségeket vagy ügyleteket tartalmazó kölcsönökről és a hitelképességüket megvizsgálni.

53. A fenti okok miatt a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/39 irányelv alapján az alapeljárásban fennálló körülmények között nem szükséges lefolytatni az e cikk szerinti megfelelőségi vizsgálatot.

D – *A 2004/39 irányelv megsértése miatti polgári jogi szankciók (negyedik kérdés)*

54. A kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdése arra irányul, hogy az irányelv 19. cikke (4) és (5) bekezdésének megkerülése a bank és az ügyfél között létrejött kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását vonja-e maga után.

55. A 2004/39 irányelv 51. cikkének (1) bekezdése rendelkezik a közigazgatási szankciók kiszabásáról azon személyekkel szemben, akik felelősek az irányelv végrehajtása során elfogadott rendelkezések be nem tartásáért.

28 — A 2008/48 irányelv 4. cikke átfogó kötelezettségeket ír elő a reklámokra vonatkozóan. Az 5. és a 6. cikk a hitelszerződés megkötése előtt a fogyasztónak nyújtandó tájékoztatásra vonatkozóan határoz meg kötelezettségeket. E tájékoztatás különösen a következőkre terjed ki: a hitelkamatláb alkalmazására vonatkozó feltételek (5. cikk, (1) bekezdés, f) pont); bármilyen járulékos szolgáltatási szerződés megkötése, ha az a hitel megszerzéséhez, vagy a meghirdetett feltételek melletti megszerzéséhez kötelező (5. cikk, (1) bekezdés, k) pont). Végül a 8. cikk kötelezi a hitelezőket, hogy a szerződéskötés előtt megvizsgálják a fogyasztók hitelképességét.

56. Ahogyan a Bíróság a Genil 48 és Comercial Hostelera de Grandes Vinos ítéletben (C-604/11, EU:C:2013:344, 57. pont) megállapította, „a 2004/39 irányelv 51. cikke […] nem tartalmazza sem azt, hogy a tagállamok kötelesek szerződéses jogkövetkezményeket előírni azon esetekre, amikor a szerződéskötés során megsértik a 2004/39 irányelv 19. cikkének (4) és (5) bekezdését átültető nemzeti jogszabályokból eredő kötelezettségeket, sem azt, hogy ezek milyen jogkövetkezmények lehetnek. Márpedig uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni e kötelezettségek megsértésének szerződéses jogkövetkezményeit, tiszteletben tartva az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét.”

57. Következésképpen a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni a 2004/39 irányelv 19. cikkének (4) és (5) bekezdésében előírt értékelési követelmények valamely befektetési vállalkozás általi be nem tartásának szerződéses jogkövetkezményeit, tiszteletben tartva az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét.

58. A fentiekben másodlagosan kifejtett észrevételek ellenére az az álláspontom, hogy az előzetes döntéshozatalra utalást elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

VI – **Végkövetkeztetések**

59. A fentiekre tekintettel azt indítványozom, hogy a Bíróság nyilvánítsa elfogadhatatlannak a Ráckevei Járásbíróság által a C-312/14. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.